

SLOVENSKI NAROD.

Izbija vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Oporništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Vabilo na naročbo.

S koncem tega meseca se začne novo naročevanje na „Slovenski Narod“. — Vse gg. naročnike prosimo, naročnino ob pravem času ponoviti, da bodo list redno v roke dobivali.

„Slov. Narod“ velja:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za pol leta	6 gld. 50 kr.
Za četrt leta	3 " 30 "
Za en mesec	1 " 10 "

Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za pol leta	8 gld. — "
Za četrt leta	4 " — "
Za en mesec	1 " 40 "

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrt leta	2 gld. 50 kr.
Po pošti prejemana " " "	3 " — "

Administracija „Slov. Naroda“.

Včasi tudi slepa kura zrno najde.

V članku od vtorka, v katerem imenuje Dežman-Kalteneggrov nemški organ slovečega in celo od nasprotnikov kakor je minister Lasser priznanega državnika grofa Hohentwarta, zaupnega moža cesarjevega, prav po nemškutarskem „anstandu“ z imenom „Bettelgräflein“, menda da nam Slovencem dokaže, kakova mora biti Dežmanova nemška „kultura“, — v tem članku „Laibacher Tagblatt“ tudi britko jamra o vsehpeh Hohentwartovih, in vidi uže celo ustavo v nevarnosti. Zlasti ga je to silno vznemirilo, da so se začeli na Češkem konservativni in ustavoverni veliki posestniki dogovarjati, da bodo kompromis naredili. „Tagblatt“ o tem piše: „Nikar se ne motimo o tem, da bode tak kompromis jako velike nasledke imel. Kakor so denes razmere, mogla bi taka zveza veliko več škodovati razvoju ustavnih razmer (to se pravi tukaj: nemškutarstvu), kakor nam je moglo celo sleparjenje s fundamentalnimi artikli škodovati.“

Tukaj je enkrat naš protivnik resnico zadel, kar se mu ne primeri vsak dan. Resnica je tudi daljna trditev „Tagblattova“, da je zdaj Hohentwart za ustavoverce nevarnejši, nego je bil leta 1870. Kajti zdaj so vse drugi časi. Nemško ustavoverstvo je bilo dolžih osem let na vladi, in je mej tem svojo popolno nezmožnost dokazalo. Nemčija, ki je leta 1871 zmage pijana, moralno jako vplivala na avstrijske Nemce in močno pomagala Hohentwarta vreči, ta Nemčija je denes notranje potrta, razjedena in ona sama odpravlja psevdo-liberalno bourgeoisie od vlade, ter

se hoče opreti na konservativnejši kmetki stan, kakor je iz zadnjih Bismarkovih izjav in raznih prikaznij vidno, torej Nemčija se ne more več v naše notranje reči vtikati in tudi sicer ne vpliva več, ker se je njena zmage-pijanost žalostno razkadila. Pa tudi grof Andrassy, ki je sopomagal Hohentwarta vreči, ne sedi več v Pešti temuč drugje na Dunaji, kjer se je prepričal, da mu je ona stranka katerej je do vlade pomagal bil, jako slabo hvaležna izkazala se. In naposled krona sama je pri reševanju orijentalnega vprašanja in okupaciji Bosne, ki je bila njena želja, videla, kdo je prijatelj Avstrije. Res je, časi so drugi, situacija se menja in se bode še bolj.

Kakor pa organ naših Dežmanov in Kalteneggrov v tem smislu situacijo prav sodi, ravno tako vara svoje bralce, da bode, ali da je s Hohentwartom in z narodno ter konservativno stranko, ki ž njim na vrh prihaja, razvoj ustave in svobode v nevarnosti. To nij res. Za ustavo, vsem narodom pravično, smo mi vsi živo zavzeti. In proti njej tudi Hohentwart nikoli nij bil. S frazo „fundamentalartikel“ se denes nihče več ne straši. Pametni ljudje in oni, ki so kaj brali, vedo da so bili „fundamentalni“ članki samo predloga Čehov, ne pa Hohentwartovo delo. Dan denes niti Čehi ne mislijo več na fundamentalne članke, temuč se bodo zadovoljili s tako ustavo, ki bode tudi njim in družim Slovanom pravična, to je, s tako, ki ravnopravnost in avtonomijo dovoljuje. Vse kar se zoper to piše, je zloba, zavijača, renegatska zagrizenost.

Volilni shod v Mozirji.

Iz Mozirja 18. junija. [Izv. dop.]

Več kot 80 najodličnejših narodnjakov zgornje-savinjske doline in šoštanskega okraja zbralo se je v ponedeljek popoldne v dvorani gostilne g. Kolenca, da pozdravi svojega dozdanjega poslanca g. dr. Vošnjaka in poslušaja njega poročilo o delovanju minolega državnega zbora. G. Jože Lipold, mozirski župan, naglašja neomahljivo rodoljubje Gornje-Savinjčanov, ki so še pri vsakej volitvi stali kakor en mož za narodnega kandidata.

G. dr. Vošnjak, sprejet z živahnimi živoklici, razlaga potem v obširnem, poslušalce do konca zanimajočem govoru, kako je bilo dozdanj pod vodstvom nemško liberalne stranke v Avstriji in kako bi moralo biti, da se zadovolji narodom, da se poboljšajo slabe gospodarske razmere in državi zadobi moč in veljava. Iz govora povzamem same nekatere točke. Svoje mrzenje do vsega Slovenskega, pravi govornik, je nemško-liberalna stranka najbolj pokazala pri reševanju orijentalnega vprašanja. Ko bi po volji šlo vodjem te stranke, Herbstu, Giskri, Kurandi, morala bi avstrijska vlada

takoj vojsko napovedati Rusiji, Srbijo in Črno goro potlačiti, nesrečne kristijanske Slovane v Turčiji pa še na dalje žrtvovati turškim trinogom. Da bi ne bilo na najvišjem mestu drugo mnenje obvladalo, sam Bog vé, kaj bi se zgodilo Slovanom na kvar, pa tudi Avstriji v pogubo. In ko je uže sklenena bila berlinska nagodba, je „112“ mož one nemške stranke podpisalo izjavo, da v prihodnji državni zbor smejo izvoljeni biti samo taki poslanci, ki so proti okupaciji Bosne in Hercegovine. Sto milijonov goldinarjev smo žrtvovali, na tisoče naših sinov je padlo v boji, in zdaj da bi Avstrija popustila kraje, ki si jih je v poštenem boju priloževala? Če je taka politika avstrijska, potem je tudi izrek graških Veliko-Nemcev, da jim dopada avstrijski orel samo za to, ker so v njem barve nemškega rajha, patrijotična izjava. Ne samo naše narodno sočutje, tudi materijalni interesi nas silijo, da želimo popolno zjedinenje Bosne in Hercegovine s trojedno kraljevino. Uže od nekdanje glavne trgovine od tod po Savi in Dunavu v južnoslovanske kraje in bode tem večja postajala, kadar se tam uvede mir in red in razvijó naravne moči kristijanskih narodov.

Govornik dalje razklada državi škodljivo ravnanje dozdanje več ne državnega zbora, ki je v malo letih državni dolg za 300 milijonov goldinarjev pomnožila in zapustila veliki vsakoletni deficit v državnem budgetu. Narodni in konservativni poslanci so bili ves čas v manjšini, nijso tedaj mogli po svojej dobri volji ljudstvu pomagati, a oglasili so se vselej krepko in odločno zoper take postave in tako državno gospodarstvo, ki državi le vedno nove dolgove, davkoplačevalcem pa nova bremena nalaga. G. dr. Vošnjak izreče končno, da prevzame še zanaprej poslanstvo, če ljudstvo ima zaupanje do njega, ker misli, da se bode zanaprej marsikaj na boljše obrnilo, ker upa, da bode državni zbor dobil drugo lice, in da na državno krmilo pride še nekaj tih mož, kakor je grof Taaffe.

Gosp. Škoflek, nadučitelj in predsednik Mozirske čitalnice, pozdravlja v imenu čitalnice g. dr. Vošnjaka in izreka, da tudi čitalničarji mu dajejo zaupnico, čeravno nijso čitalničarji vsi volilci, vendar je čitalnica narodno društvo, in vsi izobraženi se moramo potruditi, naj bode uže volilec ali ne volilec, da bode naš dosedanji poslanec enoglasno 2. julija v Celji izvoljen, ker tako delavnih, tako požrtvovalnih in neutrudljivih mož nemamo na izbiro.

Kmetki posestnik Gaspar Blagotinšek v imenu kmetov pozdravlja g. dr. Vošnjaka in se mu srčno zahvaljuje, da se je v državnem zboru dostikrat sponinjal in potegoval za kmetki stan in za slovenski narod, in ga prosi, naj se še za naprej poteguje in žrtvuje

v korist slovenskega naroda in slovenskih kmetov, in da imajo kmetje do njega veliko zaupanje.

Gosp. dr. Vošnjak mu roko poda in mu obljubi, da bode kar je mogoče še za naprej delal za blagor naroda.

Na vprašanje, kaj misli g. doktor o okrajnih zastopih in okrajnih šolskih svetih, odgovarja Vošnjak, da po njegovem mnenju je selanja dvojna uprava, to je državna in deželna, nepraktična, in bi se veliko dalo prihraniti, ko bi na čelu dežele stal cesarski namestnik, ki je deželnemu zboru odgovoren, pod njim pa samo ena vrsta deželnih uradnikov. Okrajna glavarstva so prevelika, in bi bolj ustrezno bilo potrebam ljudstva, ko bi se odpravila in bi bil namesto njih za vsak sodnijski okraj en komisar nastavljen.

Ko se nikdo več k besedi ne oglasi, izreče g. prvosednik Lipold v imenu vseh volilcev g. dr. Vošnjaku zahvalo in popolno zaupanje, ter ga pozdravlja kot bodočega državnega poslanca tega okraja. Po dvorani zagrmé živio klici, in zborovanje, katero se je vršilo v najlepšem redu, konča se.

Volitve v državni zbor.

Z Bleda se nam piše: Prvotne volitve za državni zbor vršile so se denes. Z izidom, o katerem sicer nismo dvomili, smemo biti jako zadovoljni, kajti voljenih je šest samih narodnih zanesljivih mož. Posebno pomenljivo in prav izvenredno pa je to, da se volitve nikdo nasprotne stranke udeležil nij, in da tudi od te strani nij bilo nobene agitacije. Zakaj — to denes vsak lahko vé. Uradnikov nij bilo proti nam, in kadar teh nij proti nam, nij protivne stranke na Kranjskem. Da bile povsod taki odstopili na stran, pa bo naenkrat sloga v deželi.

O volitvi volilnih mož poroča „Sl.“ da so tudi narodnjaki voljeni: v Litiji, v Dedenolu, Zagradci, Polhovem gradcu in Šent-Janži.

Iz Ptujja se nam piše: Te dni vré se v Halozah volitve volilnih mož. Volitve vodi c. kr. komisar gosp. Jerman, kateri gospod je znan kot poštenjak in pravicoljuben. Do zdaj izvoljeni so povsod možje, koji bodi stali odločno za narodnega kandidata g. Hermana. Zmaga je gotovo naša, kajti nasprotna stranka še celó kandidata ne upa postaviti.

Narodnjaki savinjskih mest in trgov imajo v ponedeljek 23. t. m. v Celji volilni shod, v katerem bodo odločili zaradi volitve v mestih in trgih.

V Skednji pri Trstu bo v nedeljo 22. t. m. volilni shod tamošnjega I. okraja, katerega je sklical volilni odsek pod vodstvom odbornika „Etnosti“ g. Ivana Sancina v Skednji.

„Andrej Winkler bivši državni poslanec svojim volilcem“. To je naslov 14 strani obsežne brošure, ki jo je izdal zgoraj imenovani, in v kateri se skuša zagovarjati pred svojimi volilci, skriva se za svojo preteklost, za svoje zasluge in za hróte družih ter za — birokratske fraze. Morda še kaj več o tem pamfletu.

Tržaška „Naša Sloga“ poroča iz Istre da je tisti „Simzig“, ki je hotel zoper Vitezića kandidirati, uže odstopil, menda obupavši. „Naša Sloga“ volilcem priporoča Vitezića in našega Klodića. O poslednjem piše: „Istrijanci

kapitanatá Kopra, Poreča i Pule! Po dogovoru s mnogimi vašimi domorodci i po pošte-noj duši našoj evo Vam na krilo hitamo jabuku na našoj zemli uzraslu. Primite ju! U Kopru, Poreču i Vodnjanu svi kao jedan dajte svoje glase, da bude Vaš zastupnik Veleučeni gosp. Antun Klodić zemaljski školski inspektor. On je čovjek našega roda, pripomogao je već dosada našem jeziku do časti, i još će od sada bolje, kako nam je tvrdo obećao i mužku besjedu dao. A ovakovi, znajte, nelome lahko vjeru, koju zadaju. Minister Tafe obećao je, da se cesarske oblasti neće mjesati ni za dobro ni za zlo, samo će svoju službu obavljati! Pravo je! Nikakove sile, nikakova pritiska, neka narod svoju punu volju izreče. Za tržašku okolicu i za gradove oznanit ćemo našega čovjeka u dojučem broju. On će teško pridobiti, ali valja pokazati, da se borimo za načelo, pak gdje nas je makar deset, pokazat ćemo da svojom glavom mislimo. Istrijanci! Spomenite se neumrloga pjesnika: Tvoja majka ima svoje, nepoznaje jade tvoje, tuda ljubav ljubi svoga. Preporučeni ljudi i vaši odabranici bit će Vam na čast Njih birajte, ali svi birajte njih. Tako ćemo našim protivnikom pokazati da smo jaki, jer smo svi jedne misli. Živio Cesar, Živili Hrvati in Slovenci Istre!

Črtice iz hrvatskega sabora.

Iz Zagreba 17. junija. [Izv. dop.]

Naš sabor započel je preteklo soboto zopet svoje delovanje, no — kakor sodim — zboroval bode le kratko časa. Morebiti uže po štirinajst dnevnem neplodnem zborovanju razšel se bode ravno tako tiho, kakor se je sešel, in — hrvatski konstitucionalizem bode zopet rešen za nekoliko mesecev. Nikjer drugje na svetu bi to ne bilo mogoče, ali pri nas je deželni zbor tako postranska stvar, da se niti vlada ne briga za njegove sklepe, niti se narod zanj zanima. Naš narod nij dozorel za ustavne institucije. Vse naše ustanove so absolutistično birokratične, za dekoracijo jim služi deželni zbor, ki z našim javnim življenjem v nikakovej organičnej zvezi ne stoji. Narod naš vaje uže cela stoletja absolutistične vlade, on smatra vlado za nekakovo previdnost božjo, katera sme ž njim postopati, kakor jej drago. Pri nas se nij ravnalo, kakor drugod; načelo samouprave v občinskem življenju se pri nas nij izvelo, narod nij imel prilike navaditi se malo po malo ustavnih oblik, dobil je prava, a ž njimi tudi dolžnosti, no masa ljudstva nij imela niti pojma o njihovej važnosti. Zato tudi ljudska masa stoji popolnem izven parlamentarnega življenja, samo za časa volitev se tu in tam malo predrami. Naš narod politično komaj eksistira in to ravno je uzrok našim nezdravim razmeram, in samo tako si moremo raztolmačiti, kako je vendar mogoče, da se z našim saborom tako postopa. Na drugi strani pa tudi sabor nema prave moralne moči, kakor jo imajo drugi parlamenti, kateri so si svesti, da stoji za njimi cel narod.

Narodu se to ne sme v greh šteti, on sam po sebi po stoletja trajajočem zatiranju in zanemarjanju ne more kar na enkrat politično dozoreti. Očitaneje velja inteligenciji.

Ko so bili naši zdaj vladni ljudje še v opoziciji, storili so vse mogoče, da uvedejo narod v politično življenje. To se jim je tudi posrečilo. Ali komaj so dosegli svoj cilj, prepustili so narod zopet svojej osodi. Od svo-

jega programa so premalo izveli, vedno so jim bile razmere „neugodne“, a to je narod političnemu življenju še bolj odtegnilo. To je tudi prečilo, da se mlajše politične moči nijso mogle izuriti in da ne morejo malo po malo nadomestiti starejših. Pri nas so vedno isti možje na političnem pozorišču, in umrje li kateri, kakor n. pr. Jakić, potem ga ne morejo nadomestiti. Sicer se mi pa zdi, da se pri nas čez ramo gleda vsak mlajši talent, kateri se hoče posvetiti javnim poslovom. Zdi se mi, da se vodje bojijo, da bi jih mlajše moči izpodrinile. Žalibože ima pri nas vsakdo svoje, a ne vseobčih interesov pred očmi, kajti drugače bi se vendar storilo kaj za to, da se narod politično naobrazi; potem bi vsaj bilo mogoče, da se vstvorijo stranke po načelih, in tudi narod bi se potem gotovo aktivno vdeležil političnega življenja.

Politično vodstvo naroda nij tako lehek posel, kakor si nekatera gospoda domišlja; prvi pogoj temu vzvišenemu zvanju je požrtvornost in neumorna delavnost mej narodom in za narod.

Naglasil sem uže, da mi politično ne živimo, ampak samo vegetiramo. Posledica temu je, da nas Magjari pritiskajo. Predrznost njihova prispela je uže do vrhunca, začeli so nam striči naš avtonomni budget. Naše dače rastejo v vsakem obziru, a naša percentualna svota je od leta do leta manjša! Naš letošnji proračun je pri dohodkih za 60 000 gl. manji, nego pretečena leta. Kako to? No, naši „bratje“ v Budapešti so to svoto od naših dohodkov jednostavno odbili, ter se jim niti vredno ne zdi, da bi to svoje samovoljno — da ne rečemo drugače — postopanje našej vladi obrazložili. Naša vlada sme samo ugajati, da-li Magjari te svote nijso morebiti odbili za neki fingirani dolg, katerega pa Hrvatska nikdar in nikoli priznati ne more in ne sme. In vendar se še najdejo pri nas ljudje, katerim vsled takega postopanja od strani Magjarov rdečica ne zalije obraza, ki so voljni vse pretrpeti, samo, da ne bo zdražbe!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 19. junija.

O avstrijskej armadi in njenem napredku piše nemški vojaški pisatelj Wickede v „Köln. Ztg.“ in govori z veliko pohvalo. Le obskrbovanje naše vojske graja ter pravi, da je veliko slabše od nemške ali francoske.

Vnanje države.

Albanci se baje pripravljajo na obupan boj proti temu da bi se Epir odstopil Greciji in da bi Avstrija zasedla novopazarske pokrajine. Zato sta dva bogata Albanca šla v Carigrad prosit kanonov in streliva od porte. Iz Mucedonije se poroča, da so bili bolgarski vstaši zadnjic na več krajéh tepeši. Brez podpore se vstanek ne more držati dolgo po konc.

Ruski general Parencov je imenovan za bolgarskega vojnega ministra.

Iz Carigrada se poroča o necem škandalu, ki bode baje zadel Osman pašo. Njega obdoljuje Fuad paša, da je državo ogoljufal za velike svote novcev, ter zahteva, da naj ministerstvo razsodi to stvar, katero hoče Fuad dokazati. Fuad je v Carigradu obče priljubljen mož, a Osmana zdaj nikdo ne mara, niti sam sultan ne, torej mu bo prej ko ne šlo slabo pri tej priliki, in „lev Plevenski“ utegne čuden konec svoje slavi storiti.

Iz Mexice se sliši zopet o revoluciji. Poroča se: Poveljnik armade Negrete je izdal uporno izjavo zoper predsednika Porfirio Diaza

in zapustil s 3000 privrženiki Mexiko. Diaz ga preganja. Predsednik najvišje sodnije provizorično vlada.

Dopisi.

Iz Maribora 15. junija. [Izviren dop.] Kakor iz naše današnje „Tagesposte“ vidite, postavili so naši Nemci in nemškutarji nasproti slovenskemu kandidatu baronu Hermanu Gödel-Lanoy za svojega kandidata — graščaka Ladislava Póseka iz Pogleda pri Konjicah. Na čelo volilne agitacije se je postavil bivši poslanec in Brandstetterjev prijatelj Konrad Seidl, da bi, kar sam ne more več imeti, vsaj prijatelju priboril in se tako maščeval nad nami protivniki. Naredil je volilni odbor zato in g. Formacherja na čelo postavil. Gospoda Ladislava Póseka pa niti na Seidlov volilni shod v Maribor nij bilo. Pravijo, da kandidira na podlogi ónega graškega „fortschritts programa“, kateremu celo ustavoverni nemški časniki očitajo, da je tako zmešan, da ne ve kaj hoče, ker preveč na enkrat hoče.

Dopisnik v gori omenjeni list pravi, da bode Posek zmagal, češ, da dobi večino v mariborskem, kozjanskem, marenberskem in slovenj-bistriškem okraji. Ta gotovost zmage je sicer, kakor upamo, le kazana in déšana. Vendar bi nas morala osupniti in k podvojnemu delovanju izpodbujati. Meni se zdi, da se Slovenci preveč zanašamo na zmago, pa ne pazimo povsod dovolj na volitve volilnih mož in na to, da bi se mej temi oni hitro pridobili, ki niso uže naši. Zlasti če bode Posek res naredil povsod volilne shode, ne smemo misliti, da je stvar brez nevarnosti. (Tudi mi tako mislimo. Dotični okraj je zvito zložen. Ur.)

Iz Radovljice 17. jun. [Izv. dop.] Po raznih opravkih sem prišel tudi v Radovljico. Kakor sem obljubil, hočem malo popisati politično izobraženje mestnih prebivalcev. Nenam dosti reči. Kakor sem čul iz ust zavestnega moža, kateremu so razmere znane, je stvar taka: Ko bi bil v mestu le kak vpliven narodnjak, pridobil bi vse prebivalce na svojo stran in osnovalo bi se potem lahko društvo, katero bi veliko k omiki pripomoglo. Če pomislimo, da imamo v mestu in pod mestom kljubu temu, da smo brez vodje vendar nekaj odločno narodnih, t. j. poštenih mož, koliko bi jih bilo, ko bi imeli na pr. enega dr. Samca, kakor ga imajo Kameničani!

Žalostno je, nadaljuje mož, da so naše socialne razmere v mestu take, da bogateji vplivajo na revnejše zmirom proti narodnemu smislu.

Imamo tu plemenitega moža, kateri je intenzivno, čeravno na tihem, delal proti narodnim poštenjakom in njih početju, kar nij teško, ker so zadnji brez vodje in nekateri zraven nevedni. (Slišali smo, da zdaj ne bode več. Ur.)

Ako mi dovolite povedati, da imamo tudi mej uradniki nemškutarje, pač uže sive in z eno ного v grobu stoječe, potem se nij čuditi, da Radovljica, nekdanj zaradi svoje slovenske poštenosti sloveča, v narodnem oziru propada, tako, da se nas drugi narodni Gorenjci uže ogibljejo.

Duhovni, učitelji in drugi pošteno misleči so tukaj preveč pasivni, ker menijo, da pri takih razmerah se ne da nič doseči. To pa nij res.

Našel bi se pa vendar narodnjak mej mestjani in bi lahko z energijo začel borbo

proti gajilemu nemčurstvu in krčkemu mestnemu gospodarstvu, in ta mož bi bil — imena nij izrekel, ker je ravno en denuncijant mimo prišel, torej mi je žal, da ga ne morem naznaniti.

Še bi bila dalje govorila, pa sem se moral posloviti, kajti moral sem v Lescè, pol ure hoda od Radovljice, na vlak, kateri me je odpeljal dalje po lepej gorenjskej dolini.

Iz Ptujja 16. junija. [Izviren dopis.] Ko se bije skoraj ro celej Avstriji večji ali manji boj zaradi volitev v državni zbor, razgovarjamo se mi o — zabavah in izletih. O volitvi do zdaj še nij nobena stranka ničesa storila, le našemu županu se je potrebno zdelo v Gradec k shodu „fortschrittlerjev“, (kakor se tisti nemški opozicijonalcji zovejo) iti, toda zdelo se mu menda nij vredno kaj povedati. Mi Slovenci vemo, da na kmetih se nam nij bati. Nemci so izprevideli vendar naposled, da je naš kmet prebrisan, da si ne dá poslancev, za koje ne mara in koji njihovih teženj ne poznajo, vsiljevati. In volitev je prosta torej voli tistega, kateri se v resnici za kmetški stan poteguje. Za to bo skoro enoglasno Herman voljen.

Za mesta pa bode nasprotna stranka zopet Veliko-Nemca mariborskega odvetnika dr. Duhatscha kandidirala, koji je uže tudi kandidaturo napovedal. Ta kandidat je tudi jeden izmej vladnih opozicijonalcev.

Radovedni smo, kaj nam bode ta kandidat o svojem „delovanju“ povedal, ko pride doli k nam, kakor se je napovedal. Gospodje mestjani! ali bi ne bilo bolje, ko bi volili moža, koji naše težave vsaj nekaj bolj pozna, kakor pa tacega, ki naših teženj prav nič ne pozná ali vsaj poznati neče?

Pa za Ptuj sem uže preveč začel v politiko. Ne o politiki ampak o necem izletu sem vam hotel pisati. Pa da v kratkem povem, kaj mi Ptujčani nameravamo. Tukajšnja društva, namreč čitalnica, društvo doslužnih vojakov, gasilno društvo, kazina, muzikalno in pevsko društvo zjediniła so se, 6. julija t. l. napraviti skupni izlet v Slovensko Bistrico. Komitét za ta „internacionalni“ (tako ga vsaj eni imenujó) izlet, se je uže konstituiral ter svoje delovanje pričel. Program še nij sestavljen, ali toliko je uže gotovo, da se bode slovenske in nemške pesni pelo tér se bode tudi naše piece igralo. Kakor čujemo, bode se tega izleta mnogo občinstva udeležilo.

Iz Trsta 17. junija. [Izv. dop.] Glavna stvar dneva so volitve. Vsaka stranka vodi vodo na svoj mlin. Lahoni tihotapno delajo. Nadejati se je ta pot kaj vročega boja. Denar, obljube, pretenje in Bog vé kaj vse porabijo lahoni za to, da bi svoj namen dosegli. Da Slovenci rok križem ne držimo, umeje se. Politično društvo „Elinost“ dela pridno in vspešno. Nekateri renegatje po okolici, podkupljeni od lahonov, uže rujejo zoper narodnega kandidata. Toda zmaga Nabergojeva je gotova. Denes je volilno uredjenje naznanjeno od namestništva; nekoliko je predružačeno, in sicer tako, da bode okolica 6. julija volila.

V tukajšnjem lokalnem listu „Cittadino“ se nabaja vedno kaki dopis iz Istre, ki proti Slovanom hudo rohni in nagovarja Istrane le lahonsko voliti.

Minolo nedeljo imelo je „Slavjansko delavsko podporno društvo“ svoj občni zbor, in sicer prvi po potrjenji pravil. Dasi-ravno so bile po okolici procesije, zbralo se je še precejšnje število slovenskih delavcev.

Izvoljen je bil odbor, za predsednika je bil izbran g. Ivan Dolinar, za tajnika g. Fr. Grabrijan, za denarnčarja g. Fr. Žitko, kateri bodo poslovali do meseca decembra t. l., da se izvoli potem stalni odbor, ker se bode takrat pravo delovanje in poslovanje začelo. To društvo ima velik pomen za Trst, kajti slovenski delavci némajo nobenega pravega zavetja, in so bili do zdaj le v laških društvih in so podpirali hoté ali nehoté naše nasprotnike.

Kako da lahoni sovražijo Slovence, temu je dokazov zmirom obilo. Pred nekimi dnevi je magazinier g. Ritterja jemal delavce, in ker je največ na trgu slovenskih delavcev, so se ti ponudili za delo, ali ošabni lahon jezno reče: „vi „sčjavi“ niiste za tukaj, pojdite v „sčjavarijo“, vas bodemo potokli.“ Na to so slovenski delavci vložili neko tožbo zoper hudomušnega lahona. Tudi mi priporočamo vladí in g. Ritterju, ki je menda dober Avstrijec, da ne pusti od svojih ljudij „iredentovcev“ tako na domačine zabavljati, ampak da poštene Avstrijce podpira.

Kakor se poroča, vpisujejo se pridno v društvo; tudi iz laškega društva so se nekateri vpisali, ker je tam mnogo gnjilega, in se je bati, da bode policija enkrat posegla po lepem premoženju, ki je največ iz slovenskega denarja za laško stvar.

Skedenjski pevski zbor, ki je prvi v okolici, namerava napraviti v Trstu v gostilni „all'Adria“, koncert na večkratno vabilo gostilničarja, ker tako izvrstno poje, da Lahni le občudujejo kmetške fante in to lepo petje. Na sv. Telesa dan so po procesiji prišli v omenjeno gostilno na vrček piva; na prošnjo gostov zapeli so jedno, in v hipu se je gostilna napolnila; peli so še nekatere pesni, in po vsakej je sledilo gromovito ploskanje. Čudili so se gostje posebno brenčočemu zboru „Slepce“. Pred desetimi leti bi bilo napravilo tako slovensko petje „rabuko“, a denes je lahonstvo uže nekoliko ukroteno, prosto sme Slovenec vsaj govoriti in peti, nihče se ne upa ziniti, in tako dobiva slovenski narod vedno več tal in tudi spoštovanja od nasprotnikov.

Skedenjskim pevcem pa kličemo: Naprej! pogumno in složno!

Iz Gradca 17. junija. [Izv. dop.] Izročili smo črnej zemlji truplo cvetočih let blagega vsem nam, ki smo ga poznali, ljubelega in nepozabljivega Matevža Randla. V šestindvajsetem leta starosti, ravno ko se je pripravljaj za bližnji profesorski izpit iz naravoslovja in se mu je odpirati jela boljša bodočnost, ugrabila ga je nemila smrt. Da je umrlí vreden malega spomenika v našem dnevniku, kakor mu ga je celo nemška tukajšnja „Morgenpost“ postavila, pripoznal bo vsakdo, ki ga je poznal. Umrlí nij bil iz navadnih vrst slovenskega dijaštva, izmej kojega se eni izključljivo utopé v kruhove študije in enostranstvo, a se ne brigajo za vse drugo prav nič; tudi nij bil iz druge vrste, ki čuti sicer prav goreče za svoj narod, (kar je drugače redko), ki pa poleg tega vse drugo zanemarjajo in tako nič koristili ne bodo; in še menj bil je Randl izmej tretjih, ki le „od veselja do veselja letajo“, in se za vse drugo nič ne brigajo. K nobenim teh se umrlí nij mogel izključljivo prištevati, temveč družil je čednosti in prednosti vseh treh vrst harmonično v sebi in to je obetalo od njega lepega sadu. Bil je sin one divne Savinjske doline in vseskozi

jeden najodličnejših dijakov na celjskem gimnaziju, kolega samih čvrstih in zavednih slovenskih mladeničev, tako i g. Ant. Bezenška. Knjiga mu je bila prva, in druga skrb sreča slovenskega svojega naroda. Kolikokrat, nepozabljivi prijatelj, imponiral si s svojo postavo in s krepko besedo uže kot gimnazijast naga živim Nemcem, kako veličastni — narodni in navdušeni so bili dijaški izleti, ki si jih vodil v narodne in nemčurske trge spodnjega Štajerja. In če tudi nij bila vlada rajnega Premrla Bog zna kako slovenoljubna in me-rebiti tudi kakor sedanja Svobode takih misli, da je to „ein deutsches Gymnasium“ vendar nij nikdo tega opaziti mogel, kdor je tedajšnje vrle dijake videl in slišal vesele.

Vedno je bil umrl pri takih priložnostih ves navdušen, vedno prvi. Se ve da pa nij takrat nikdo mislil, naj omenim to le po strani, da je bil kdo „veleizdajnik“, tudi do najnovejšega časa še tega nijsmo vedeli.

Randl je potem v Gradci študiral zopet pridno dalje in sicer naravoslovje, to pa z odličnostjo in marljivostjo, da ga je naravoslovna stroka tukajšnjega vseučilišča poslala na državne stroške v Trst, da se posebno še izuri v poznanji morskih živalij. A poleg tega bil je tudi v Gradci, če tudi boreč se za svoj obstanek, vedno duša narodnemu gibanju mej slovenskimi dijaki, marljiv ud „Triglava in „Slavjanskega pevskega društva“.

In tako uzorno življenje svojega prijatelja znali so slovenski dijaki ceniti, kar je pokazal eklatantno njegov ginljiv a veličasten sprevod k večnemu počitku. Takrat se je res zopet lepo in hvalevredno pokazala tukajšnja slovenska „naselbina“ skazavši, reči smem, skoro v popolnem številu zadnje čast umrlemu bratu. Spremili pa ga nismo samo slovenski dijaci, nego vsi zavedni Slovenci, udeležili so se sprevoda tudi mnogi naši jugoslovanski bratje, lepo število nemških dijakov in druge nemške gospode. Se ve da mu tudi lepih vencev s krasnimi trobojnicami nij manjkalo in če je res, kakor čujem, da so mu enega poslane celo blage gospice celjske, hvala jim presrčna.

Če tedaj z besedami njegovega najbližnjega prijatelja, ki jih je govoril pri obrednem „salamandru“ trdim: da smo z Randlom zgubili slovenski dijaki in vsi njegovi znanci ljubega prijatelja, znanost neutrudljivega gojitelja in slovenska naša domovina zvestega sina in vseskozi trden značaj, kojih še tako zelo potrebuje, moža, ki bi jo bil po svojih zmožnostih in lepem talentu povsod vrlo zagovarjal, če tedaj to trdim, storim le sklep iz čertic njegovega življenja. Če pa sklepam končno z besedami, ki jih je govoril predsednik obilo zbranega društva „Triglava“ ta večer, da ker nijsmo zmožni postaviti nadepolnemu društveniku spomina iz dragega marmora, naj mu postavimo živ spomin za celo življenje v svojih čutečih srcih, spomin, ki naj bi nas budil na delo in vztrajnost za narod, ki naj pripelje do ónega cilja sveto našo domovinsko reč, ki ga vsi tako navdušeno želimo, a ga umrlemu doživeti nij bilo dano: pristavljam le še željo, da bi se to tudi uresničilo, in bi te črtice iz življenja prerano zamrlega prijatelja v zrnu slovenskemu dijaštvu, kakor na vseučiliških tako tudi na naših nižjih šolah ostale v vednem in blagotvornem spominu!

Domače stvari.

— (G. Dežman) v svojih člankih v „Laib. Tagbl.“ rad ponavlja, da narodnim možem manjka poleg družega tudi „talenta“. Mi sicer ne vemo, s katerim velikim literarnim delom je g. Dežman svoj poseben talent pokazal. Najbrž s tistim preotljenim usnjatim blekom starega izanskega podplata, ki ga je bil na močvirju našel, pa ga potlej tako dolgo kazal kot starinski ostanek iz prvotne dobe „stavbe na koléh“, da mu je bil tuj učenjak razložil, da je namišljena starina služila še v tem stoletju kacemu Izancu za podlétje. Sicer pa naj bi se o „talentih“ kar molčalo v stranki, ki si je morala za jedin listič, ki ga izdaje, iz tuje ga naročiti urednika, in katera je morala iz sebe v deželni odbor tak velik „talent“ poslati, kakor je baron Tauferer, ki se še le tam „gredoč“ mora nemško pisati učiti. Sicer pa lahko še z več dati o tem poglavju postrežemo, če bomo provocirani.

— (Vabilo na kres,) katerega prižge „Sokol“ 23. jun. po 9. uri zvečer na Drenikovem vrhu. Vhod na Drenikov vrh na Kresni dan je prost. Priporoča se slavnemu občinstvu, naj varuje pohoditi žito in sploh obsejano polje ter nasade. Pri vrnitvi v Ljubljano bodo svetili društveniki „Sokola“.

Odbor „Sokola“.

— (Požar v Notranjej Gorici) blizu Ljubljane óni četrtek, je uničil 20 poslopj in cerkveni stolp. Beda prebivalcev je baje velika. Milodare sprejema g. župnik na Brezovici in g. stotnik Jakob Čuden v Ljubljani, Kolizej, sobna štev. 66.

— (Društvo veteranov) v Ljubljani ima v nedeljo 22. t. m. občni zbor v mestnej dvorani.

— (Valvazorja) je izšel 59. zveščič.

— (V Cerknici) se šola razširi v 4 razredno.

— (Umor v Latermanovej aleji pri Ljubljani.) Znano je, da je bil pred nedavnim ubit v Latermanovej aleji tik nunskega vrta, torej tik pomerija ljubljanskega mesta, neki Šiškar. Kakor slišimo, do denes nij še nobenega sledu — najdenega, kdo bi bil morilec.

— (Požar.) Iz Št. Jurja n. j. ž. 18 jun. se nam piše: Od 16. do 17. t. m. po noči je na Kamenem gorelo: pri Jagru so pogorela tri poslopja. Sumi se močno, da je glasoviti ropar Guzaj-Šarkelj, ki je, kakor je bilo včeraj v dopisu iz Št. Jurja poročano, Mastnjaka ustrelil, nalašč zažgal. Omenjeni posestnik je baje enkrat pripomogel, da je ropar Guzaj prišel v zapor; tako trdijo. Sumničenje, da je zažgano, se tembolj opravičuje, ker je baje jel kozolec goreti, kjer nobeden ne leži.

— (Gad) je pičil blizu Zidanega mosta štiriletnega fanta, kateri je potlej po 4 urah vsled strupa umrl.

— (Vinogradi na Hrvatskem) v varaždinskem okraju, kakor beremo v „Nar. Nov.“ lepó kažejo; če le toče ali mrzломokre jeseni ne bo, pričakuje se dobrega branja.

— (Odbor kranjske družbe kmetijske) je v seji 15. dne t. m., katere sta se udeležila tudi zastopnika c. kr. deželne vlade in deželnega odbora, določil, kako se ima državna podpora za letošnje leto, katero je objavil naš zadnji list, razdeliti in obrniti. Prihodnjič poročamo več o teh sklepih. — Denes naj le to objavimo, da je družbi kmetijske,

ki je leta 1877. prošnje izročila c. kr. deželnej vladi za nastavo toliko c. kr. živinozdravnikov, da dolenska, notranjska in gorenjska stran dobijo po enega takega živinozdravnika, je došel dopis slav. deželne vlade, ki jej naznanja, da po sklepu Nj. Veličanstva cesarja od 2. apr. t. l. dobimo na Kransko še dva c. kr. okrajna živinozdravnika. V katero mesto eden ali drugi pride, bode vlada določila po dogovoru z deželnim odborom.

— (Ciganov na Kranjskem), ki so pravi občani z domovinsko pravico ónih občin, kjer prebivajo ali pa tja spadajo vsled domovinskega zakona od 3. decembra 1863, § 19, tudi ako hodijo od kraja do kraja s potnimi listi, je 75, in sicer je 5 ciganov občanov v Jaršah v kamniškem okraju, 7 v Zgorenjih Gameljnih, 34 v Rajnušah v novomeškem okraju, 20 v Osivnici v kočevskem in 8 v Brezniku v črnomeljskem okraju. — Malokdo je zdaj vedel, da imamo tudi Kranjce cigane prave.

Razne vesti.

* (Ruska kultura.) Rusi so ob okupaciji Bolgarske zastavili ves svoj trud, da napravé v Scfiji središte trgovini in kulturi bolgarske. Zato so zgradili cesto od Sištova do Sofije, in tu utemeljili velike trgovine. Odeska „Strahovaja občina“ (zavarujoče društvo) napravila je v Scfiji svoje zastopništvo, in več ruskih bankovnih društva otvara tam svoje filijale.

* (Balkón se odtrgal.) V Neapolju se je odtrgal na palači vojevodinje Sangro balkón ravno mej procesijo na dan sv. rešnjega telesa. Vojevodinja in drugi njeni sodniki so bili ravno tačas na balkónu, da bi si ogledali procesijo, ko se balkón odlomi in z grmenjem pade na drugi balkón v prvem nadstropju, tega tudi podere, in potem padeta oba na tla. Vojevodinja je v dveh urah potem umrla, drugi so bili težko in lahko poškodovani. K sreči nij bilo zarad hude vročine od zdolaj veliko ljudij in sta bila ranjena samo dva človeka.

Tujci.

18. junija:

Pri Slonu: Lavrič iz Novo vasi. — Fahrler iz Kočevja. — Schiller iz Dunaja. — Paulus iz Gradca. — Friedman iz Dunaja.

Pri Mallónu: Gesler iz Linca. — Hoffmann, Lomiz, Pesiack, Lindheim iz Dunaja.

Pri bavarskem dvoru: Preradovič iz Kranjs. Pri avstrijskem cesarju: Ramroth iz Poštojne. — Krumšič iz Celja.

Dunajska borza 19. junija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovnih	66	gl.	40	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	68	„	30	„
Zlata renta	77	„	70	„
1860 drž. posojilo	126	„	—	„
Akcije narodne banke	827	„	—	„
Kreditne akcije	259	„	75	„
London	115	„	95	„
Srebro	—	„	—	„
Napol.	9	„	24 1/2	„
C. kr. cekini	5	„	47	„
D. ž. avn. marka	56	„	95	„

Košnja v najem.

V ponedeljek dné 23. t. m. dopoldne ob 9. uri oddajala bode se košnja takozvane Jalenove senožeti v trnovskem mestnem logu v kosovih v najem.

Oni, ki želé kaj vzeti v najem, pridejo naj ob določeni uri na zgoraj imenovano senožet. (287—1)

V Ljubljani, dné 18. junija 1879.

Adolf Eberl,

zaloga oljnatih barv, laka in firneža, (257—10) v Ljubljani,

na Marijnem trgu, poleg frančiškanskega mostú.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.